

УДК 657.47

К.П. Приступа, ас.

Луцький національний технічний університет

Економічна суть та характеристика інформації в системі оперативного контролю

В статті розкрито суть, особливості та значення інформації в системі оперативного контролю. Визначено та доповнено її якісні характеристики з метою прийняття своєчасних та якісних управлінських рішень.

інформація, якість, характеристика, оперативний контроль, процес прийняття та ухвалення управлінських рішень

Глобалізація економіки, розвиток інтеграційних процесів і недосконале функціонування ринкових умов господарювання призвели до суттєвих змін в системі управління підприємством. Реформування системи бухгалтерського обліку, як основного інформаційного джерела, за принципом «сліпого» копіювання міжнародних стандартів обліку та звітності без врахування національних особливостей й державних протиріч, що в часі співпало з переходом на нові форми та відносини власності стали передумовою формування непрозорого та нереального інформаційного середовища.

Раціональність та рентабельність господарювання в умовах невизначеності та конкуренції без надійного та якісного інформаційного забезпечення є сумнівною. Керівництво, а також управлінці вищих та середніх ланок позбавлені можливості отримати якісну й своєчасну інформацію про фактичний стан і рівень використання майна підприємства. Крім того, в сучасних умовах зростають потреби щодо наявності даних про господарські операції, події та явища в процесі їх здійснення та формування. Власнику, як специфічному користувачу, необхідно знати: наскільки ефективно, раціонально і відповідно до запланованих цілей використовуються його ресурси. Засобом забезпечення необхідною для прийняття поточних управлінських рішень інформацією є оперативний контроль, що здійснюється в процесі виконання визначених завдань та реалізації поставлених цілей з метою своєчасної оцінки їх правильності, законності та доцільності.

Сьогодні роль і місце оперативного контролю в системі управління визнані та підтвержені. Але проблема з'ясування сутності, особливостей та значення інформації в системі оперативного контролю до сьогодні залишається відкритою. Разом з тим, необхідно визначити вимоги до інформації, що формується з огляду на створення надійних та якісних умов прийняття обґрунтованих та своєчасних управлінських рішень.

Питання економічної сутності, ознак і особливостей оперативного контролю досліджувались та висвітлені в багатьох працях вітчизняних і зарубіжних вчених. Зокрема, серед них: Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валуєв, Н.Г. Виговська, В.М. Жук, М.Я. Дем'яненко, В.А. Дерій, І.К. Дрозд, Є.В. Калюга, Г.Г. Кірейцев, В.Г. Лінник, Ю.Я. Литвин, Л.В. Нападовська, О.А. Петрик, Л.В. Сотнікова, Р.Б. Чейз, В.О. Шевчук та інші. Науковці звертали увагу на визначення місця і функціонального призначення оперативного контролю в системі управління, досліджували його інформаційне забезпечення, категорії та критерії визнання об'єктів. Особливого надавали обґрунтуванню оперативного обліку як окремої системи та галузі знань чи підсистеми бухгалтерського обліку.

Однак, проблема уточнення змісту і особливостей інформації в системі оперативного контролю відповідно до сучасних потреб управління залишається відритою. Тому, вважаємо за доцільне з'ясувати її економічну суть і значення, уточнити основні характеристики з метою обґрунтування ролі при прийнятті управлінських рішень.

Загальне поняття про інформацію розкривається у визначеннях вчених - філософів, які під нею розуміють відображення реального світу. Еволюція вивчення суті інформації дозволила включати в неї такі процеси як: роз'яснення, виклад фактів, подій, витлумачення, представлення, ознайомлення, просвіта та інше. Погляд на інформацію з точки зору її споживачів дещо уточнює та деталізує її зміст. В першу чергу, це пов'язано із місцем виникнення певних відомостей, а також із тим, яка галузь та напрям їх застосування. Інформація – це нові відомості, які прийняті, зрозумілі і оцінені її користувачами як корисні. Іншими словами, під інформацією можна розуміти нові знання, які отримує споживач (суб'єкт) у результаті сприйняття і переробки певних відомостей [19]. Розкриття суті інформації наводиться також у нормативних та законодавчих документах. Зокрема, в Законі України «Про інформацію» міститься наступне визначення інформації - документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі [20]. В економічній енциклопедії за редакцією С.В. Мочерного, інформація розглядається в різних її аспектах, зокрема, як повідомлення, відомості про щось, які передає людина; відомості, втілені у матеріальній структурі; зменшення невизначеності завдяки отриманню повідомлення про щось та інше [2, С. 701]. Виходячи з цього, можна висловити думку про те, що всі факти, процеси та явища є окремими даними та характеристиками конкретних сфер життя. Спираючись на дослідження В.І. Леніна про те, що «отображение не может существовать без отображаемого, но отображаемое существует независимо от отображающего» [8, С. 66], С.І. Шкарабан підкреслює, що інформація відображає процеси, які одночасно є її джерелом та існують самі по собі, незалежно від неї, але в той же час інформація не може існувати без них. Однак, інформація – це не просте відображення реальних процесів, їх копія, а відображення ціленаправлено створене і реконструйоване з метою найбільш ефективного управління такими процесами [11, С. 29]. На думку М.С. Пушкаря інформація відображає те, що містить в собі повідомлення про будь – що. Продовжуючи вчений зауважує, що більш правильно вважати інформацією тільки дані, на основі яких приймаються рішення. Дані – це повідомлення, зосереджені в розпорядженні особи, яка приймає рішення, однак до настання визначеного моменту їх важливість в конкретній ситуації ще не оцінена [14, С. 26]. Тобто автор чітко розділяє поняття дані (відомості) та інформація, надаючи останній як теоретичну самостійність, так і функціональну наповненість. В.Ф. Палій та Я.В. Соколов також вважають, що необхідно розділяти поняття «інформація» та поняття «дані», так як будь – яке інформаційне повідомлення несе в собі відомість про господарських об'єкт, тобто дані про нього, але не кожне повідомлення потребує управлінської дію чи впливу, тобто воно не обов'язково містить нові знання – інформацію. Між інформацією і даними існує складна діалектична залежність. Одноразові дані можуть включати в себе цінну інформацію, або, навпаки, не мати самостійного значення [12, С. 39]. На підтвердження цього Н. М. Малюга стверджує, що поняття «дані» та «інформація» близькі за змістом і часто вживаються як синоніми, між ними є суттєва відмінність: дані – це «сирі» факти та числа, які, лише будучи обробленими, стають інформацією [9, С. 185]. На наш погляд, інформація включає в себе сукупність різноманітних даних, повідомлень та відомостей, що систематизовані та груповані певним чином, з метою їх раціонального використанні при прийнятті певних управлінських рішень. Крім того, інформація виникає як в результаті подій, що

вже відбулися, так і з метою планування і прогнозування. Також, зміна структури, форма чи відображення інформації миттєво призводить до змін в управлінських діях (контрольних, маркетингових, облікових) і можливостях (фінансових, трудових, матеріальних, інтелектуальних).

Таким чином, інформація в будь – якому прояві направлена на прийняття рішень. Так, В.А. Єрофєєва вважає, що без інформації немає можливості прийняти оптимальне управлінське рішення, і як наслідок здійснити необхідні дії. Показує місце інформації у функціональному зв'язку: інформація – рішення – дія і стверджує, що саме такий зв'язок є необхідною передумовою організації будь-якої ціленаправленої діяльності [3, С. 20]. Вирішальну роль в процесі виконання такої залежності покладено на оперативний контроль. Саме він сприяє зменшенню ризиків при виборі рішення та підвищує значення творчого (індивідуального) підходу при його прийнятті. Значення та результативність оперативного контролю підвищується за наявності якісної аналітичної інформації. На думку С.І. Шкарабана аналітична інформація – це перш за все результативна інформація, основана на використанні і відповідній обробці різних видів інформації (нормативної, планової, облікової, звітної та іншої) [11, С. 37]. Якісна інформація дозволяє здійснювати контроль на різних етапах виробництва, контролювати за необхідності всі напрямки діяльності підприємства і його структурних підрозділів, а також приймати управлінські рішення на різних рівнях управління. Оперативний контроль, як засіб швидкого реагування на ненормативний чи неплановий хід господарських подій та інструмент протидії йому вимагає враховувати основні вимоги до інформації з огляду на потреби управління. Виділимо основні специфічні особливості оперативного контролю, що впливають на його інформаційне середовище. Серед них такі:

- тривалість здійснення орієнтується на найкоротші терміни або відповідає протяжності відповідних операційних циклів;
- результати проведення задовольняють потреби певних центрів відповідальності та окремих користувачів щодо оперативного реагування та усунення сформованих відхилень;
- методика здійснення ґрунтується на фактичних оглядах і перевірках, що робить її простою для застосування всіма зацікавленими особами;
- передача результатів спостережень та перевірок до систем прийняття рішень дозволяє оцінити роботу певних служб на окремих етапах господарювання.

Оперативний контроль має безперечний вплив на реалізацію поточних цілей і рішень, але окрім цього, якість і результативність досягнення останніх створюють умови для ефективного виконання стратегічних планів і завдань. Виходячи з цього, оперативний контроль опосередковано впливає на формування фінансових результатів і забезпечує реальність відображення інформації у фінансовій та іншій звітності. Тому, на нашу думку, доцільно розкрити суть вимог до інформації в системі оперативного контролю, спираючись на вимоги до інформації, згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та Концептуальної основи Міжнародних стандартів фінансової звітності. Відповідно до них для забезпечення корисності інформації необхідно, щоб вона відповідала чотирьом основним якісним характеристикам: зрозумілість, доречність, достовірність та зіставність.

1. Зрозумілість. Інформація повинна бути зрозумілою для користувачів, які мають відповідні знання з бізнесу, економічної діяльності та бухгалтерського обліку і прагнуть вивчати її з достатньою ретельністю. Проте, це не означає виключення із системи інформації, яка є доречною для прийняття рішень, складної інформації за тієї умови, що певним користувачам буде важко її зрозуміти.

2. Доречність. Щоб бути корисною, інформація має бути доречною, відповідати потребам користувачів під час прийняття рішень, а також впливати на економічні рішення їх. На доречність інформації впливають її характер і суттєвість. Інформація вважається суттєвою, якщо її відсутність або неправильна оцінка можуть вплинути на рішення користувачів. Важливою характеристикою доречності є своєчасність інформації, яка означає, що вся суттєва інформація має бути своєчасно представленою для вироблення управлінських рішень.

3. Достовірність. Інформація є достовірною, якщо вона не містить суттєвих помилок, не є упередженою, і користувачі можуть скористатися нею тією мірою, якою вона відображає реальний стан справ. Щоб бути достовірною, інформація має задовольняти такі вимоги: правдивість, переважання сутності над формою, нейтральність, обачність, повнота.

4. Зіставність. Користувачі повинні мати можливість зіставляти показники як у просторі, так і в часі [13, С. 24; 10, С.50-53].

Дотримання таких вимог до інформації, забезпечує її якість і як наслідок результативність оперативного контролю. Але особливості та значення оперативного контролю в системі управління за сучасних умов недосконалого ринку вимагає деякого уточнення вимог до інформації, а також частково розширення їх діапазону.

Доцільним вважаємо зауваження Міжнародних стандартів фінансової звітності щодо збалансованості якісних характеристик інформації. Визначення відносної важливості характеристик у різних випадках є справою професійних суджень. В системі оперативного контролю доцільно співставляти вигоди між достовірністю та доречність інформації та її своєчасністю саме в процесі прийняття рішень. Часто, в процесі операційної діяльності, а особливо для відхилення небажаних ситуацій, виникає необхідність складання звіту, іншого документу чи усної передачі інформації раніше, ніж стануть відомі всі аспекти окремої господарської операції. Така ситуація ставить під загрозу достовірність інформації. Але, зазначимо, що для підтвердження достовірності потрібен час, а інколи і значний його інтервал, що заперечує можливість функціонування і якісного здійснення оперативного контролю, оскільки він здійснюється в максимально короткі терміни. Своєчасна інформація надходить або може бути доставлена до відповідних центрів відповідальності чи користувачів в такі інтервали часу, в які останні матимуть можливість ефективно використати її й уникнути виникнення негативних явищ в господарюванні, що вважаємо першочерговим для результативного проведення оперативного контролю. Своєчасною інформація є за умови її придатності для прийняття рішення раніше, ніж вона втратить властивість впливати на рішення. Також, інформація має забезпечити використання результатів одного рішення для прийняття наступного. Крім того інформація в системі оперативного контролю не завжди затребувана, як повна. Оскільки, у випадку формування відхилень чи виникненні певних незапланованих подій, власне факт їх появи спричинює активізацію оперативних процедур їх усунення та ліквідації. Тому недоцільно формувати повний перелік даних і водночас втрачати час на застосування коригувальних заходів.

Також, вважаємо за необхідне уточнити значення нейтральності інформації з огляду виконання завдань оперативного контролю. В міжнародних стандартах фінансової звітності під нейтральністю розуміється вільність від упередженості. Тобто, забезпечується задоволення виключно одних груп користувачів інформацією перед іншими. Вважаємо, такий факт несумісним з соціальною функцією оперативного контролю. Необхідно брати до уваги історичне призначення контролю. Ретроспективні основи розвитку суспільства, на жаль, свідчать, що незбалансоване забезпечення інтересів одних соціальних класів за рахунок свідомого звуження потреб інших в

перспективі мають руйнівні наслідки. Оперативний контроль в сучасних умовах безумовно впливає на збереження та вдосконалення соціальних норм, принципів і стандартів. Виходячи з такого, він не може допустити збагачення одних верст населення та одночасне зубожіння інших. Тому нейтральність інформації в системі оперативного контролю є відносною, під нею слід розуміти – наявність можливості всім користувачам забезпечити справедливе формування їх прав, обов'язків і відповідальності з огляду на конкретні умови господарювання.

Нейтральність інформації часто нівелює її конфіденційність. Конфіденційною вважається інформація, що є недоступною або частково доступною. Коло її користувачі обмежується, тому вона вимагає спеціальних умов для зберігання й захисту. Для визначення конфіденційності інформації в системі оперативному контролю необхідно застосувати професійне судження конкретного власника чи менеджера. Сьогодні Г.Г. Кірейцев та Ф.Ф. Бутинець вважають недопустимість такого поняття, як професійне судження. Ф.Ф. Бутинець у монографії «Альфа і омега бухгалтерського обліку або моя болісна несповідь» різко критикує професійне судження, креативний облік та облікову політику: «Тим, хто спить і бачить креативний облік, облікову політику та професійне судження, зовсім байдужа не лише доля нинішнього покоління, а й усіх прийдешніх. Вони не можуть зрозуміти, що держава і суспільство без достовірної інформації не можуть існувати» [1, С. 114]. Ми погоджуємося з думками науковців щодо обов'язкової достовірності інформації в «системному бухгалтерському обліку» (за Г.Г. Кірейцевим) та фінансовій звітності. Інформація, що створюється для управління державними фінансами, глобальною економікою та соціумом цілому не може бути будь – яким чином викривлена чи інтерпретована. Але управлінський облік, що направлений забезпечувати інтереси власника та процес прийняття ним оптимальних своєчасних управлінських рішень вимагає враховувати саме його потреби, що безумовно ґрунтуються саме власному досвіді, знаннях, творчому підході та інтуїції, що в сукупності становлять професійне судження. Ефективне проведення оперативного контролю при підготовці, прийнятті і реалізації управлінських рішень, а також при застосуванні коригувальних заходів потребує врахування не тільки об'єктивних факторів, а й в обов'язковому порядку суб'єктивних причин виникнення відхилень чи порушення нормального процесу господарювання. Суть таких причин не завжди доцільно чи логічно висвітлювати широкому колу осіб. Конкретні користувачі та управлінці повинні бути забезпечені таким рівнем інформації, що створює всі необхідні умови для виконання ними свої завдань на належному рівні. Тому саме власник чи керівний орган має повноваження визначити межі доступності інформації та умови віднесення її до конфіденційної.

Важко переоцінити застереження Міжнародних стандартів фінансової звітності щодо співвідношення вигод і витрат у практиці оперативного контролю. Вигоди, отримані від інформації, мають перевищувати витрати на її надання. Але, оцінка вигод та витрат значною мірою робиться на основі міркувань [10, С. 55]. В умовах невизначеності оцінка вигід від інформації у співвідношенні до витрат на її отримання займає вирішальну роль при здійсненні оперативного контролю. Витрати на одержання, обробку, передачу та економічне використання інформації називаються сьогодні трансакційними, але вони відомі ще з часів зародження і розвитку облікових наук. Так, К. Ерроу під трансакційними витратами розуміє як правило (хоч і не завжди) витрати експлуатації економічної системи [4, С. 66]. Дж. Джоунс і С. Хілл визначають трансакційні витрати як витрати на переговори, моніторинг і виконання угод, які дозволяють сторонам дійти згоди [17, С. 160]. У. Ніколсон, автор одного з найвідоміших підручників з мікроекономіки, розглядає експліцитні трансакційні витрати у формі плати за послуги посередників та імпліцитні трансакційні витрати у

формі витрат пошуку і збору інформації. Алчіан у своїй роботі пише, що трансакційні витрати виникають, оскільки існують проблеми спілкування, обробки інформації, дотримання умов договору, нечіткі визначення прав тощо. Існує й розуміння трансакційних витрат як психологічних витрат прийняття рішень та укладання самої угоди. Трансакційні витрати так чи інакше пов'язані з витратами отримання інформації про обмін [18, С. 15]. Дослідження трансакційних витрат здійснювалося достатньої кількістю вчених, хоча з різних точок зору і з врахуванням потреб конкретних соціальних класів. Як зауважує Г.Г. Кірейцев в ході інтернаціоналізації економіки контрактні відносини, схеми і форми розрахунків, методи страхового захисту, процедури нарахування і стягнення податків суттєво ускладнюються, відбувається постійне і в багатьох випадках невиправдане зростання витрат на пошук інформації, на узгодження економічної доцільності (трансакційних витрат) [5, С. 5]. Виходячи з такого, вважаємо, що оперативний контроль, як інструмент своєчасного управлінського реагування, впливає на оптимізацію, та бере участь у пошуку резервів зниження трансакційних витрат в розрізі формування, передачі та обробки інформації для прийняття рішень. Із доведено нами раніше, про зв'язок інформації та рішення підкреслимо їх пряму залежність у наступним пропорційних складових. Дохід від використання інформації повинен перевищувати витрати на її збирання та опрацювання і як наслідок результативність прийнятих рішень має якісно перевищувати витрати на його створення. Згідно Міжнародних стандартів фінансової звітності: «витрати обов'язково несуть ті, хто отримує вигоди» [10, С. 5]. Саме в цьому складність визначення ефективності інформації, оскільки витрати завжди несе її виробник (постачальник), а вигоди отримує виробник (постачальник) та споживач (користувач). М.Ф. Кропивко стверджує, що ефективності можна досягти за умови, якщо частота використання показника в імовірній системі буде більшою, ніж частота його збору. Проте в межах однієї господарської одиниці цього досягти дуже важко, адже частота використання інформації обмежується потребами управління у виробленні певного рішення [7, С. 28]. Тобто, важливо, щоб інформація могла бути використаною для прийняття не одного, а сукупності споріднених чи різних рішень. Крім того, необхідно здійснювати оцінку вартості інформації. Її ціна (дороговизна) залежить від доступності чи обмеженості певним колам користувачів. Звичайно, інформація, що є відкритою, оприлюднюється через фінансову звітність, засоби масової інформації чи іншим шляхом є відносно дешевою. Разом з тим, інформація, що відома одному або групі, пов'язаних спільними ідеями чи обов'язками, користувачів вважається недоступною або мало поширеною і тому дорогою. Вартість повної інформації є різницею між очікуваною вартістю будь – якого придбання, коли є інформація, і очікуваною вартістю, коли інформація неповна [6, С. 144]. Виходячи з такого, інформація оперативного контролю повинна бути затратно – прибутковою, тобто вигоди на її використання повинні перевищувати витрати на її отримання. Крім того, для підвищення результативності оперативного контролю з врахуванням вартості інформації необхідно враховувати як позитивні, так і негативні тенденції господарського процесу. Це дасть можливість уточнити стратегію розвитку підприємства в цілому та його структурних компонентів зокрема.

Оперативний контроль необхідний у вирішенні визначених завдань або тих, що мають будь – який вплив на хід господарських операцій, подій та явищ. Тому, для забезпечення якісного виконання його завдань потрібна релевантна інформація, тобто така, що актуальна у вирішенні конкретних завдань, мети і в період часу [21]. В процесі прийняття управлінських рішень необхідно сконцентрувати увагу тільки на релевантній інформації [16, С. 204]. Релевантна інформація забезпечує максимальне наближення до досліджуваної проблеми. В оперативному контролі досягти

релевантності нескладно, оскільки згідно з його економічним змістом, суб'єкт контролю має можливість в оперативні терміни, доступно та якісно впливати на об'єкт, здійснювати регульовальні заходи на дії над ним. Разом з тим, значення релевантності підвищується для суб'єктів вищих ланок менеджменту. На думку, С.А. Стукова, на вищих рівнях управління використовується не більше як десята частина всього обсягу інформації. Тому, необхідно розробити оптимальний перелік даних для передачі різним рівням управління [15, С. 85, 86]. Виходячи з цього, підкреслимо, що релевантність інформації для прийняття своєчасних рішень забезпечується оперативним контролем, але потрібно визначити співвідношення між релевантними показниками, що потрібні власнику, як специфічному користувачу, менеджеру, бухгалтеру, контролеру, спеціалісту і робітнику. Важливо не перевантажувати їх надлишковою інформацією, і уникати виникненню дефіцити тих даних, що потрібні і актуальні в конкретних господарських ситуаціях. Тобто необхідно знаходити баланс чи точки перетину між надлишковою та недостатньою інформацією, уникати їх повторень з метою економії часу.

Сучасне різноманіття галузей народного господарства, трансформація форм та відносин власності безперечно впливаю на організаційні засади та методичне забезпечення оперативного контролю. Для прийняття виважених управлінських рішень галузевий оперативний контроль впливає на формування специфічних вимог до інформації. Здебільшого вони виникають з врахуванням напрямку діяльності, типу та технології виробництва, правових та економічних основ господарювання. Згрупувати такі вимоги до інформації в системі оперативного контролю неможливо і недоцільно, адже вони орієнтуються на визначені потреби користувачів. Але, можна виокремити ті, які найбільш поширені, доповнюють існуючі або сприяють створенню більш належних умов для прийняття рішень. До них віднесемо такі: безперервність, перспективність, оперативність. Безперервністю інформації забезпечується умовами організації управління господарськими процесами. В ході проведення оперативного контролю вона дозволяє в найкоротші терміни реагувати на особливості часових змін. Крім того, безперервна інформація необхідна при складанні планів та прогнозів на визначені періоди, оскільки забезпечує їм вищу точність та обґрунтованість. Під перспективною інформацією розуміємо сукупність даних про особливості сутність та умови визначення прогнозних показників. Оперативну інформацією часто ототожнюють з інформацією оперативного контролю. Вважаємо такий підхід принципово невірним, оскільки оперативна інформація необхідно також іншим системам та складовим управління (оперативний облік, аналіз, бюджетування та інше). Оперативність інформації забезпечується можливістю її повного чи частково використання в найкоротші терміни. Недостатня оперативність при обробці та передачі певних відомостей призводить до зміни розмірів і структури відхилень досліджуваних об'єктів від їх нормативного (планового) рівня і знижує ефективність управлінських дій. Для усунення такого недоліку потрібно запобігти перевищенню загального часу на збір, реєстрацію, передачу, обробку інформації порівняно з часом, протягом якого можуть відбутися незворотні процеси на регульованому об'єкті.

Таким чином, інформація відіграє ключову роль при проведенні оперативного контролю. Сукупність вимог до інформації в системі оперативного контролю забезпечує його якісне та результативне здійснення. Крім того, уточнення сутності інформації, та визначення її особливостей в оперативному режимі дозволить приймати виважені та оптимальні управлінські рішення в найкоротші терміни. Разом з тим, практика свідчить про зростання потреб у формуванні показників та вимірників якості та корисності інформації, створенні незалежної системи її оцінки.

Список літератури

1. Бутинець Ф.Ф. Альфа і омега бухгалтерського обліку або моя болісна не сповідь. Монографія. – Житомир; ПП «РУТА» 2007. – 328с.
2. Економічна енциклопедія: У трьох томах Т. 2 / Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – 848с.
3. Ерофеева В.А. Учет и контроль использования ресурсов в объединениях. – Л. Изд – во ЛГУ. – 1987, с. 176с.
4. Эрроу К. Возможности и пределы рынка как механизма распределения ресурсов.— THESIS, 1993, т. 1, вып. 2.
5. Кірейцев Г.Г. Регулювання розвитку бухгалтерського обліку в сільському господарстві України. Наукова доповідь. – Кам'янець – Подільський, - 2009р. – 30с.
6. Кропивко М.Ф. Інформаційне забезпечення агропромислового виробництва України в ринкових умовах. – К.: УААН ІАЕ, 1996.-134 с.
7. Кропивко М.Ф. Інформація в управлінні агропромисловим виробництвом. –К.: ІАЕ УААН, 1997. – 252 с.
8. Ленин В.И. Конспект книги Гегеля «наука логики» // Полн. Собр. Соч. Т. 29
9. Малюга Н.М. Наукові дослідження в бухгалтерському обліку: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / За ред. проф. Ф.Ф. Бутиця. – Житомир: ПП “Рута”, 2003. – 476 с.
10. Міжнародні стандарти фінансової звітності /Пер. з англ. /За ред С.Ф. Голова. – К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2005. –1272 с.
11. Основы оперативного экономического анализа // С.И. Шкарабан. Монография. «Вища школа», 1988р. – 135с.
12. В.Ф. Палий. Теория бухгалтерского учета учебн. пособие // В.Ф. Палий, Я.В. Соколов. - М. Финансы и статистика, 1984. – 279с.
13. Пархоменко В.М. Бухгалтерський облік в Україні. Нормативи. Коментарі. Ч. 7. – Луганськ, «Футура» ДСД «Лугань», 2002. – 512с.
14. М. С. Пушкар. Бухгалтерский учет в системе управления. – М. Финансы и статистика, 1991. – 176с.
15. Стуков С.А. Система производственного учета и контроля. - М. Финансы и статистика, 1988. – 223с.
16. Хорнгрен Ч.Т. Бухгалтерский учет: управленческий аспект: пер с англ. / Ч.Т. Хорнгрен, Дж. Фостер; под. ред.. Я.В. Соколова. - М. Финансы и статистика, 2003. – 416с.
17. Jones G. R., Hill C W. Transaction Costs Analysis of Strategy-Structure Choice. Strategic Management Journal, vol. 9.
18. Olson M. Notes for a Paper on Transaction Costs. Unpublished manuscript. University of Maryland, IRIS-Center.
19. <http://uk.wikipedia.org>.
20. http://profy.nplu.org!/site/official/1_information.htm.
21. <http://info.srochno.ua>.
22. http://www.library.ukma.kiev.ua/e-lib/NZ/NZV18_2000_economy/10_myloshyk_vi.pdf.

К. Пруступа

Экономическая суть и характеристика информации в системе оперативного контроля

В статье раскрыта суть, особенности и значения информации, в системе оперативного контроля. Уточнены ее качественные характеристики с целью принятия своевременных и качественных управленческих решений.

К. Pristupa

Economic essence and description of information in the operative checking system

In article it is essence, features and values of information, is exposed in the operative checking system. Certainly and it is complemented high-quality descriptions with the purpose of acceptance of timely and high-quality administrative decisions.

Одержано 16.11.09